

ASN Bank

Plastic beleid

Wat verstaan wij onder plastic?

Plastic: kunststof, of plastic, is een uit aardolie of aardgas vervaardigd materiaal. Plastic is goedkoop, gaat lang mee en kent erg veel toepassingen.

Biobased plastic: wordt gemaakt van hernieuwbare grondstoffen zoals aardappels, maïs, rietsuiker of reststromen hiervan. Een product kan biobased heten ook als het nog ten dele uit fossiel plastic bestaat. Biobased zegt alleen iets over de oorsprong van het materiaal; het is dus niet per definitie biologisch afbreekbaar.

Biologisch afbreekbaar plastic: wordt gemaakt van materiaal dat onder bepaalde omstandigheden composteerbaar of afbreekbaar is. Er is geen overeenstemming over een precieze definitie.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Visie	6
3.	Fossiele plastics	7
	3.1 Grondstofwinning	7
	3.2 Plastic als verpakkingsmateriaal	7
	3.3 Plastic in de gebruiksfase	8
	3.4 Plastic na de gebruiksfase	8
4.	Biobased plastic en biologisch afbreekbaar plastic	10
5.	Duurzaamheidscriteria	11
6.	Achtergrond informatie	12

1. Inleiding

De duurzaamheid van de samenleving bevorderen, dat is wat we nastreven. Voor ons duurzaamheidsbeleid hebben we drie pijlers gedefinieerd: Klimaat, Biodiversiteit en Mensenrechten. Op basis van deze pijlers beslissen we welke projecten we financieren en in welke bedrijven we beleggen. Het gaat hierbij om de volgende vragen:

- Klimaat: hoe dragen onze financieringen en beleggingen bij aan bescherming van het klimaat?
- Biodiversiteit: hoe gaan we via onze financieringen en beleggingen om met milieu en natuur?
- Mensenrechten: hoe gaan we via onze financieringen en beleggingen om met mensen?

We hebben ook aparte beleidsstukken voor belangrijke thema's. Dit beleidsstuk beschrijft de uitwerking van onze visie op plastics.

Plastic kent veel verschillende toepassingen. Plastic is goedkoop, gaat lang mee en kent erg veel toepassingen. Het is een veel gebruikt verpakkingsmateriaal. Hoewel plastic verpakkingen voordelen hebben, veroorzaakt ons veelvuldig gebruik van plastic ook urgente problemen. Voor deze problemen is steeds meer aandacht. Deze problemen raken aan de drie pijlers:

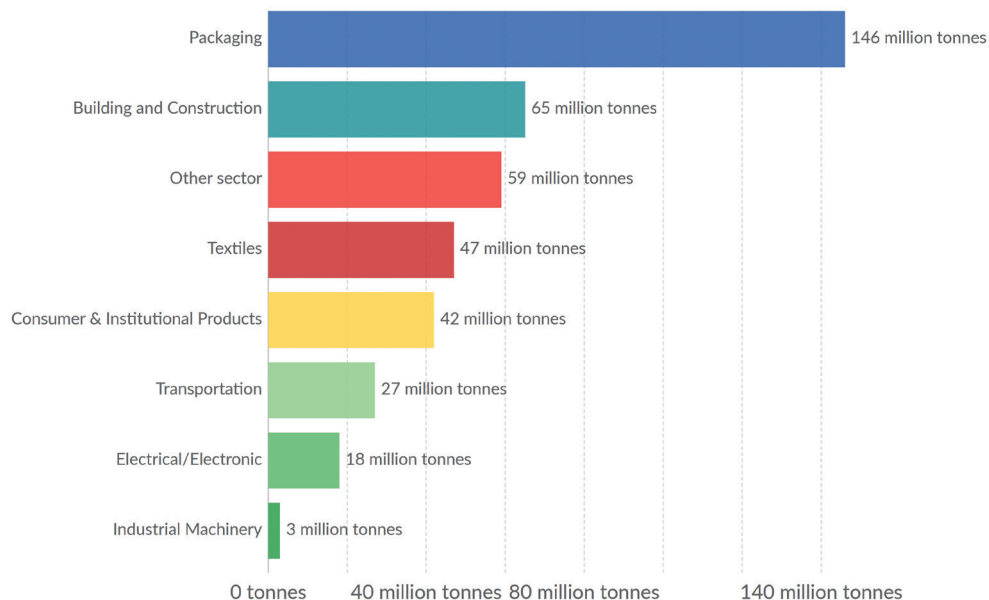
- Klimaat: plastic wordt gemaakt van fossiele grondstoffen, namelijk olie en gas. Het olieconcern BP geeft aan dat maatregelen die wegwerpplastic moeten verminderen kunnen leiden tot een vraagvermindering van twee miljoen vaten per dag in 2040.¹
- Biodiversiteit: plastic afval zorgt jaarlijks voor een geschatte schade aan ecosystemen van \$75 miljard, waarvan \$13 miljard aan zee-ecosystemen.²
- Mensenrechten: uit onderzoek blijkt dat microplastics in onze voedselsystemen zitten. Ze vormen mogelijk een risico voor de volksgezondheid.³

Aangezien de verpakkingsindustrie voor 42% verantwoordelijk is voor het primaire kunststoffengebruik⁴ (zie de afbeelding hieronder⁵) focust dit beleidsstuk op bedrijven die plastic verpakkingen produceren en gebruiken. Verder stellen we in dit beleidsstuk eisen aan bedrijven die gerecycled plastic verwerken of die biobased plastics produceren. Tenslotte hebben we criteria opgenomen voor het verminderen van microplastics.

Primary plastic production by industrial sector, 2015

Primary global plastic production by industrial sector allocation, measured in tonnes per year.

Our World
in Data

Dit beleidsstuk is een aanvulling op de uitgangspunten zoals beschreven in de beleidsdocumenten Biodiversiteit, Klimaat en in de Handleiding Duurzaamheidscriteria⁶. Daarnaast heeft dit beleidsstuk raakvlakken met het beleidsstuk Circulair Ondernemen.

1 <https://www.bp.com/content/dam/bp/en/corporate/pdf/energy-economics/energy-outlook/bp-energy-outlook-2018.pdf>

2 <http://www.worldwatch.org/global-plastic-production-rises-recycling-lags-0>

3 Rochman, C., Tahir, A., Williams, S. et al., 2015. Anthropogenic debris in seafood: Plastic debris and fibers from textiles in fish and bivalves sold for human consumption. <https://doi.org/10.1038/srep14340> ; World Health Organization. 2019. Microplastics in drinking-water. https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/microplastics-in-drinking-water/en/

4 <https://advances.sciencemag.org/content/3/7/e1700782>

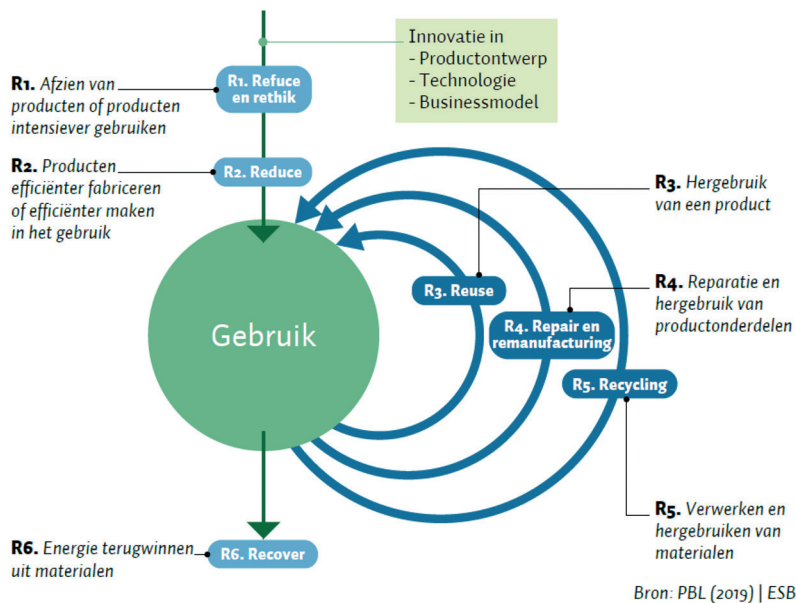
5 <https://advances.sciencemag.org/content/3/7/e1700782>

6 Zie voor deze documenten <https://www.asnbank.nl/over-asn-bank/duurzaamheid/beleidsdocumenten.html>

2. Visie

Onze visie is gebaseerd op de principes van de circulaire economie. Een circulaire economie is gericht op het langer in de productieketen houden van grondstoffen, door deze optimaal te gebruiken en zoveel mogelijk te hergebruiken (zie ook ons beleidsstuk Circulair Ondernemen).⁷ Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft een R-ladder uitgewerkt met daarin verschillende strategieën, waarin ze zijn gerangschikt naar mate van grondstofbesparing. De R-strategieën gaan stapsgewijs van refuse, reduce, reuse, recycle tot recover.⁸ Zie de afbeelding hieronder.

R-ladder met strategieën van circulariteit

Wat nu volgt is onze visie op het gebruik van plastics in 2030. In het jaar 2030 bestaan er geen overbodige verpakkingen meer (**refuse**). Ook zetten bedrijven in op een reductie (**reduce**) van het gebruik van plastic. Dit geldt in het algemeen, maar zeker ook specifiek voor verpakkingen. Bedrijven vergelijken verschillende verpakkingsmaterialen op milieu-impact en maken een keuze voor een verpakking na bijvoorbeeld een levenscyclusanalyse. Het gebruik van virgin plastic (plastic direct gemaakt uit fossiele grondstoffen) wordt tot een minimum beperkt. Ook maken bedrijven geen gebruik meer van microplastics in hun producten. Als een plastic product microplastics veroorzaakt door slijtage, worden er alternatieven of oplossingen gezocht om te voorkomen dat de microplastics in het milieu terechtkomen.

Biobased plastic wordt, naast blik, papier en glas, ook steeds meer ingezet als verpakkingsmateriaal. De productie van biobased plastic komt voort uit duurzame reststromen en gaat dus niet ten koste van de voedselproductie. De problemen met biobased plastic zijn opgelost door slimme innovaties. Ze zijn nu herbruikbaar en recyclebaar en vallen niet uiteen in microplastics.

Bij het ontwerp van verpakkingen houden bedrijven er rekening mee dat het plastic hoogwaardig kan worden hergebruikt (**reuse**). Als een verpakking niet meer hergebruikt kan worden, volgt de lagere R-strategie recycling (**recycle**). Materialen worden zo lang mogelijk hoogwaardig gerecycled, zodat de waarde behouden blijft. Laagwaardige recycling wordt zo lang mogelijk uitgesteld en waar mogelijk vermeden. Recycling vindt plaats dichtbij de bron van het afval. Dit betekent dat afval niet langer verscheept wordt naar andere landen.

De laagste strategie in de R-ladder is het verbranden van plastic om zo energie terug te winnen (**recover**). Dit gebeurt nauwelijks omdat op deze manier grondstoffen uit de cirkel gehaald worden en er CO₂ vrijkomt bij de verbranding.

Steeds meer landen hebben retoursystemen geïntroduceerd of verder uitgebreid. Door beter afvalmanagement belandt er geen plastic meer in de natuur. Het gedumpte plastic is uit de natuur, rivieren en zeeën verwijderd en vormt geen bedreiging meer voor ecosystemen.

7 Rood & Hanemaaijer 2017, in Circulaire Economie in Kaart, Planbureau voor de Leefomgeving, pagina 19.

8 PBL, p. 22. https://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/pbl-2019-circulaire-economie-in-kaart-3401_0.pdf

3. Fossiele plastics

In de volgende paragrafen beschrijven de levenscyclus van plastics en de problemen die daarmee gemoeid zijn. We hebben dit opgesplitst in grondstofwinning, plastic als verpakkingsmateriaal, plastic in de gebruiksfase en plastic na de gebruiksfase.

Definities plastic en microplastic

- Plastic: kunststof, plastic is een uit fossiele grondstoffen (olie of gas) vervaardigd materiaal.⁹ Plastic is goedkoop, gaat relatief lang mee en kent erg veel toepassingen. Als plastic direct gemaakt is van fossiele grondstoffen, en dus niet eerder is gebruikt, spreekt men van *virgin plastics*.
- Microplastic: plastic deeltjes, kleiner dan vijf millimeter. Ze komen in het milieu terecht door het in kleine stukjes uit elkaar vallen van zwerfafval of direct als bijvoorbeeld scrubdeeltjes in cosmetica, synthetische vezels uit kleding tijdens het wassen of bandenslijtsel.¹⁰ De risico's voor mens en ecosysteem zijn nog grotendeels onbekend, maar micoplastics zitten al in de voedselketen en in de lucht.¹¹

3.1 Grondstofwinning

Plastic wordt gemaakt van olie of gas. De plastic industrie is voor meer dan 90% afhankelijk van een eindige hoeveelheid olie en gas.¹² En dat heeft een negatief effect op het klimaat. Uitgaande van het scenario van 2°-gradientemperatuurstijging, is het verwachte aandeel van plastic productie in het wereldwijde CO₂-budget in 2050 15%. In 2014 was dat nog 1%.¹³ In de jaarlijkse Energy Outlook van het Britse olieconcern BP is de prognose dat de wereldwijde initiatieven om wegwerpplastic te verminderen de vraag naar olie de komende twintig jaar zullen remmen; namelijk een vraagvermindering van twee miljoen vaten per dag in 2040.¹⁴ Deze vraagvermindering heeft dan ook een positief effect op het tegengaan van klimaatverandering.

Afweging

Wij willen toe naar een volledig circulaire productie, gebruik en hergebruik van plastic. Daarom mijden wij, zoals volgt uit ons Klimaat- en Biodiversiteitsbeleid, de bedrijven die opereren in de petrochemie. Dit zijn bedrijven die van ruwe olie de bulkstoffen voor de chemische sector maken, zoals ethyleen en polymeren. Deze bulkstoffen worden ook gebruikt voor de productie van plastic.

3.2 Plastic als verpakkingsmateriaal

De totale jaarlijkse wereldwijde productie van plastic neemt sinds de jaren zeventig sterk toe.¹⁵ Deze toename geldt voor plastic producten die eenmalig gebruikt (zoals plastic tasjes, rietjes en verpakkingen) en meermalig gebruikt (zoals kunststof kozijnen en behuizingen van apparaten) worden. De verpakkingsindustrie neemt het grootste gedeelte van de groei voor zijn rekening. Andere sectoren zijn de bouw en textiel.¹⁶

Dat plastic verpakkingen zo populair zijn, komt doordat ze goedkoop, in verschillende soorten en maten en zowel doorzichtig als gekleurd geproduceerd kunnen worden. Bovendien beschermt plastic de verpakte producten tegen bacteriën, stof, vocht en beschadigingen.

Afweging

Zoals bekend heeft het grote gebruik van plastic veel nadelen. Daarom stellen we eisen aan de bedrijven die plastic produceren en gebruiken, of als afval verwerken.

We verwachten van bedrijven dat zij inzetten op de hogere R-strategieën. We hebben een voorkeur voor refuse boven reduce, reduce boven reuse en voor reuse boven recycle. We verwachten ook dat bedrijven inzetten op het reduceren van (eenmalig) plastic verpakkingsmateriaal. Ze kiezen voor kleinere, lichtere plastic verpakkingen of zien helemaal af van plastic verpakkingen. Vermindering van plastic gebruik remt de vraag naar de grondstoffen voor plastic en heeft daarmee meer milieuwinst dan recyclen.

9 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kunststof>

10 <https://www.plasticsoupfoundation.org/dossiers/microbeads-microplastics/>

11 <https://www.rivm.nl/microplastics>

12 P13, http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_New_Plastics_Economy.pdf

13 P14, http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_New_Plastics_Economy.pdf

14 <https://www.bp.com/content/dam/bp/en/corporate/pdf/energy-economics/energy-outlook/bp-energy-outlook-2018.pdf>

15 Cressey, Daniel, Bottles, Bags, Ropes and Toothbrushes: The Struggle to Track Ocean Plastics Nature 536.7616 (2016): 263-65. Web. 20 Sept. 2016.

16 Cressey, Daniel, Bottles, Bags, Ropes and Toothbrushes: The Struggle to Track Ocean Plastics Nature 536.7616 (2016): 263-65. Web. 20 Sept. 2016.

Ook is hergebruik (R3 in de afbeelding) een milieuvriendelijkere strategie dan recycling (R5), daarom zijn wij voorstander van het verder uitbreiden of het introduceren van retoursystemen door bijvoorbeeld statiegeld. Het mooie van een statiegeldsysteem is dat de verantwoordelijkheid bij de producent komt te liggen.

Daarnaast verwachten we dat bedrijven omschakelen van het gebruik van virgin plastics (plastic direct gemaakt van fossiele grondstoffen) naar plastics van recycalaat (gerecycled plastic) of hernieuwbare grondstoffen. Voorwaarde is dat bedrijven verpakkingen of producten maken die van één soort plastic zijn gemaakt (bijvoorbeeld PET): zonder additieven zoals weekmakers of kleurstoffen. Hierdoor wordt het recyclingproces makkelijker en blijven de grondstoffen langer in de keten, een belangrijk principe in de circulaire economie.

Ten slotte verwachten we van bedrijven dat ze, waar mogelijk, overstappen naar alternatieve verpakkingsmaterialen zoals glas, papier of metaal. Ook biobased plastics kunnen als alternatief dienen, al kleven hier nog wel risico's aan (zie hoofdstuk 4). We wijzen erop dat alle alternatieven nadelen hebben. Glazen verpakkingen, bijvoorbeeld, zijn relatief zwaar om te vervoeren, de productie van aluminium kost erg veel energie.¹⁷ Bij de keuze voor alternatieve materialen is het daarom belangrijk dat er gekeken wordt welk materiaal de laagste milieu-impact heeft, bijvoorbeeld door middel van een levenscyclusanalyse op productniveau.

3.3 Plastic in de gebruiksfase

Er ontstaan ook problemen met plastic in de gebruiksfase. Zo is autorijden, naast zwerfafval, een van de belangrijkste bronnen van microplastic.¹⁸ Tijdens het autorijden slijten autobanden waarbij kleine deeltjes plastic vrijkomen. De microplastics belanden vervolgens in het riool, het oppervlaktewater of in de lucht.¹⁹ Ook de kledingindustrie draagt bij aan microplastics in het milieu. Kleding bestaat tegenwoordig voor circa 63% uit synthetische stoffen of mixen van natuurlijke en synthetische vezels.²⁰ Bij het wassen van deze stoffen komen synthetische kledingvezels vrij. Wasmachines en rioolzuiveringsinstallaties zijn niet in staat om deze microvezels tegen te houden.

Ook verzorgingsproducten kunnen deze microscopische plasticdeeltjes verspreiden. Denk aan de kleine korreltjes in bijvoorbeeld scrubs, zonnebrand of tandpasta. Veel cosmeticamerken voegen deze microplastics bewust toe aan hun verzorgingsproducten. Net als synthetische vezels veroorzaken deze zogenoemde microbeads watervervuiling. Vrijgekomen microplastics dragen bij aan de hoeveelheid plastic in het oppervlaktewater en in de zee. De effecten hiervan op de volksgezondheid en ecosystemen zijn nog niet volledig duidelijk maar er zijn al aanwijzingen dat microplastics via bijvoorbeeld het eten van mosselen en oesters in ons lichaam belanden.^{21,22,23} Het is nog onduidelijk hoe schadelijk dit is voor de mens.

Afweging

Het gebruik en ontstaan van microplastics willen we zoveel mogelijk voorkomen. We verwachten dat bedrijven rekening houden met het ontstaan van microplastics tijdens de gebruiksfase. Wasmachinefabrikanten kunnen filters ontwikkelen die voorkomen dat de vezels met het spoelwater verloren gaan. De kledingindustrie kan kleding produceren die geen vezels verliezen bij een wasbeurt. Kledingbedrijven moeten het gebruik van fleecе vermijden, omdat hierbij zeer veel vezels vrijkomen bij het wassen.²⁴ ²⁵ Ook verwachten we van cosmeticaproducten dat ze stoppen met het bewust toevoegen van microbeads in hun producten.

17 <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/verpakkingen/milieu-impact-van-verpakkingen/>

18 <https://www.rivm.nl/sites/default/files/2019-06/Factsheet%20Microplastics%20in%20Nederlandse%20wateren.pdf>

19 <https://www.plasticsoupfoundation.org/2019/06/bandenslijtage-op-een-na-belangrijkste-bron-van-microplastics-in-water-en-lucht/>

20 <https://www.plasticsoupfoundation.org/dossiers/synthetische-kledingvezels/>

21 <https://www.milieucentraal.nl/bewust-winkelen/spullen-en-diensten/cosmetica/>

22 <https://www.plasticsoupfoundation.org/dossiers/microbeads-microplastics/>

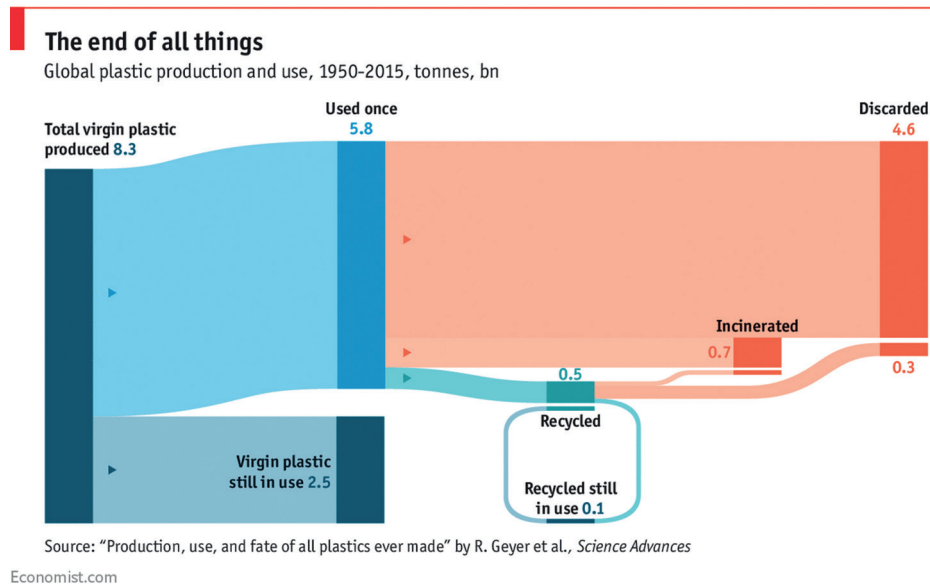
23 <https://www.voedingscentrum.nl/nl/service/vraag-en-antwoord/veilig-eten-en-e-nummers/zijn-microplastics-in-eten-en-drinken-gevaarlijk.aspx>

24 <https://www.plasticsoupfoundation.org/dossiers/synthetische-kledingvezels/>

25 <https://www.rivm.nl/nieuws/maatregelen-tegen-milieubelastende-microplastics-uit-kleding-0>

3.4 Plastic na de gebruiksfase

Onze 'plasticverslaving' heeft tussen 1950 en 2015 een afvalberg van 8,3 miljard ton veroorzaakt, ofwel 8.300.000.000.000 kilo. In de grafiek is af te lezen dat hiervan maar 0,1 miljard ton is gerecycled (gelijk aan 1,2% van deze afvalberg). Het merendeel werd verbrand of gestort.²⁶

De nieuwe grondstof uit gerecycled plastic noemen we recycalaat. Recycalaat is nu nog vaak duurder dan virgin plastics, vanwege de kosten voor inzameling, sortering en recycling. Ook zien producenten recycalaat niet als gelijkwaardig, bijvoorbeeld door kleurverschil en een lagere kwaliteit.

Lange tijd hebben Europese landen hun plastic afval naar landen als China geëxporteerd om het daar te laten recycelen. In januari 2018 verbood de Chinese overheid deze activiteiten met het oog op de negatieve effecten voor milieu en volksgezondheid. Omdat de recyclingcapaciteit in Europa te klein is, wordt sindsdien meer plastic verbrand. De export van afval naar landen als Turkije, Vietnam, Maleisië en Indonesië ging overigens gewoon door.²⁷ De manier waarop deze landen (plastic)afval verwerken is vaak niet voldoende. Met name in Zuid-Azië en Sub-Sahara Afrika zijn de risico's groot dat het plastic in het milieu, in rivieren en uiteindelijk in de oceaan terechtkomt.²⁸

Plastic dat in ecosystemen terecht komt heeft grote gevolgen. Van de jaarlijkse wereldwijde productie van plastic eindigt 1,4 tot 2,5% in de oceanen. Wanneer deze trend aanhoudt, kan de hoeveelheid plastic in de oceanen in de komende tien jaar verdubbelen.²⁹ Nu al bedraagt de geschatte schade aan ecosystemen elk jaar \$ 75 miljard, waarvan \$ 13 miljard aan zee-ecosystemen. Deze \$ 13 miljard is inclusief financiële verliezen door visserij, toerisme en de schoonmaak van stranden. Onder meer zeevogels, walvissen en dolfijnen ondervinden grote schade van plastics.³⁰ De voortplanting komt er door in gevaar en de overlevingskansen worden kleiner. Via consumptievis kunnen de (micro)plastics in onze voedselketen terechtkomen en vormen ze een mogelijk risico voor onze gezondheid.

Afweging

Er worden momenteel diverse technieken ontwikkeld om plastics (grootschalig) uit rivieren en oceanen te halen. Dit zijn belangrijke initiatieven. Wij vinden het echter nog belangrijker dat wordt voorkomen dat plastic überhaupt in de natuur terechtkomt. Een vereiste is beter afvalmanagement. Wij vinden het onwenselijk dat niet-Europese landen Europees afval recycelen. Onderzoek laat immers zien dat midden-en-lage-inkomenslanden vaak geen goed functionerende afvalverwerkingsinfrastructuur hebben. Ook is het vervoer van dit afval schadelijk voor het milieu omdat scheepvaart vervuילend is. (Plastic)afval zou op een verantwoorde manier en zo dicht mogelijk bij de bron gerecycled en verwerkt moeten worden. Producenten zouden recycalaat moeten zien als gelijkwaardige grondstof ten opzichte van virgin plastics.

26 <https://ourworldindata.org/plastic-pollution>

27 <https://nos.nl/artikel/2211057-china-wil-ons-plastic-afval-niet-meer-recyclen-dus-verbranden-we-t-maar.html> en <https://www.rtlz.nl/business/artikel/4583566/plastic-recyclen-goudmijn-china-plasticban-nederland>

28 <https://ourworldindata.org/plastic-pollution#share-of-plastic-waste-that-is-inadequately-disposed>

29 Cressey, Daniel, Bottles, Bags, Ropes and Toothbrushes: The Struggle to Track Ocean Plastics *Nature* 536.7616 (2016): 263-65. Web. 20 Sept. 2016.

30 <http://www.worldwatch.org/global-plastic-production-rises-recycling-lags-0>

4. Biobased plastic en biologisch afbreekbaar plastic

Bioplastics zijn in opkomst. De wereldwijde afzetmarkt groeit de komende vijf jaar naar schatting met 20%.³¹ Hoewel in de praktijk vaak gesproken wordt over bioplastics, is het belangrijk om onderscheid te maken tussen biobased plastics en biologisch afbreekbare plastics. Beide varianten zijn verkrijgbaar in vele soorten en met een breed scala aan eigenschappen. Qua uiterlijk zijn biobased en biologisch afbreekbare plastics lastig te onderscheiden van plastics die gemaakt zijn van fossiele grondstoffen.

In het onderstaande kader staat een korte uitleg over biobased plastic en biologisch afbreekbare plastics, inclusief de belangrijkste voor- en nadelen.

Biobased en biologisch afbreekbare plastics³²

- Biobased plastics: dit zijn plastics die gemaakt zijn uit hernieuwbare grondstoffen zoals aardappels, mais, rietsuiker of restproducten hiervan. Om als biobased plastic aangemerkt te worden is een mix van hernieuwbare grondstoffen en fossiele grondstoffen toegestaan. 'Biobased' zegt alleen iets over de oorsprong van het materiaal. Biobased plastic is dus niet per definitie biologisch afbreekbaar en kan in de afvalfase net zo schadelijk zijn als fossiel plastic. Risico's bij biobased plastic zijn concurrentie met voedingsgewassen en verandering van landgebruik. De productie van biobased plastics leidt tot minder broeikasgassen.³³
- Biologisch afbreekbaar plastic: dit zijn plastics die zijn gemaakt van materiaal dat door bacteriën of schimmels biologisch afbreekbaar is. De term zegt niets over de oorsprong van het materiaal. Daarnaast zijn er bioplastics die composteerbaar zijn. Het is belangrijk te beseffen dat de huidige biologisch afbreekbare plastics niet composteren of afbreken in de natuur – het is dan ook geen oplossing voor het zwerfafvalprobleem.³⁴ Het composteren en afbreken gebeurt alleen onder zeer specifieke omstandigheden waar Nederlandse of Europese afvalverwerkers nog niet op ingericht zijn. Hierdoor belandt het biologisch afbreekbaar plastic vaak alsnog bij het restafval en wordt het verbrand.

Afweging

Biobased plastic kan een alternatief zijn voor fossiel plastic, onder bepaalde voorwaarden. Het is belangrijk dat het materiaal volledig gemaakt wordt van hernieuwbare grondstoffen, dat de gebruikte grondstoffen niet concurreren met voeding en dat het materiaal op een duurzame manier gewonnen wordt doordat het bijvoorbeeld niet gelinkt is aan verandering van landgebruik of ontbossing. Circulariteit van de biobased plastic is daarnaast van groot belang. Daarom verwachten we dat producenten, net als bij fossiel plastic, inzetten op de hogere R-strategieën. Verder is het belangrijk dat producenten - met behulp van logo's en labels - het duidelijk maken als een verpakking gemaakt is van (volledig) biobased plastic, met bijbehorende weggooi instructies voor de consument.

Bij de keuze van biobased of bio-afbreekbare plastics moet, net als bij alle materialen, de mate waarin hergebruik en recycling mogelijk is zwaar meewegen. Bio-afbreekbare plastics passen niet goed bij een circulaire economie als zij niet hergebruikt of gerecycled kunnen worden – ze worden dan eenmalig gebruikt en de grondstoffen en energie die gebruikt is om het bio-afbreekbare plastic te produceren gaan zo verloren. Ook kan de keuze voor biobased of bio-afbreekbare plastics zorgen voor meer zwerfafval, omdat consumenten denken dat het materiaal afbreekt in de natuur terwijl in de praktijk dit alleen gebeurt onder zeer specifieke omstandigheden die industrieel gecreëerd moeten worden.³⁵ Alleen voor zeer specifieke producten zou bio-afbreekbaar plastic gebruikt kunnen worden, bijvoorbeeld voor visnetten.³⁶

31 <https://www.european-bioplastics.org/global-market-for-bioplastics-to-grow-by-20-percent/>

32 Wageningen UR, Bio-based and biodegradable plastics – Facts and Figures. Focus on food packaging in the Netherlands.

33 Wageningen UR, Bio-based and biodegradable plastics – Facts and Figures. Focus on food packaging in the Netherlands.

34 <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/verpakkingen/milieuvriendelijke-verpakking-kiezen/>

35 https://www.rivm.nl/microplastics/bioafbreekbaar-plastic-breekt-onvoldoende-af?utm_source=Spike&utm_medium=email&utm_campaign=Microplastics

36 Wageningen UR, Bio-based and biodegradable plastics – Facts and Figures. Focus on food packaging in the Netherlands.

5. Duurzaamheidscriteria

Hieronder staan onze duurzaamheidscriteria en beoordelingsrichtlijnen op het gebied van plasticproductie, -gebruik en -verwerking door bedrijven. Vanuit onze visie zijn er een aantal absolute en relatieve criteria opgesteld. Wij keuren alleen beleggingen en financieringen goed die aan ons duurzaamheidsbeleid en bijbehorende beoordelingsrichtlijnen voldoen.³⁷

Absolute criteria

- Het bedrijf voldoet aan wet- en regelgeving over (eenmalige) plastics.
- Het bedrijf gebruikt geen microplastics in cosmetica.
- Voor biobased grondstoffen geldt het volgende:
 - Het bedrijf maakt geen gebruik van biobased grondstoffen van voedingsgewassen. In uitzonderlijke gevallen kan hier van afgeweken worden, dit wordt per geval beoordeeld. Afval van voedingsgewassen is wel toegestaan voor de productie van biobased plastic.
 - Er vindt geen verandering van landgebruik (indirect land use change ofwel ILUC) plaats bij de winning van biobased materialen voor de productie van biobased plastic.

Relatieve criteria

- Het bedrijf opereert circulair als het om plastic verpakkingen gaat. Zo heeft het bijvoorbeeld doelen om minder (nieuw) plastic te gebruiken en doelen om het aandeel alternatieve materialen voor verpakkingen te vergroten. Bovendien rapporteert het bedrijf met regelmaat over de realisatie van deze doelen.
- Het bedrijf geeft voor consumenten duidelijk aan op zijn verpakking van welk type (biobased) plastic de verpakking is gemaakt. De informatie op de verpakking bevat ook advies bij welke afvalstroom deze hoort om de recycling te verbeteren. De logo's en labels moeten zijn gekoppeld aan bekende certificatiesystemen.

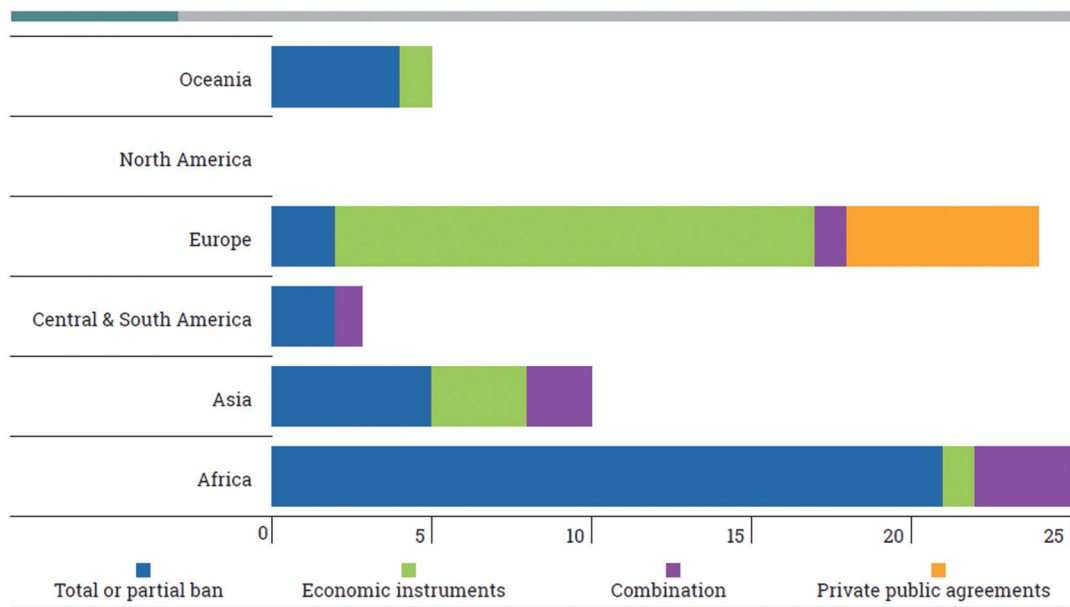
³⁷ Zie voor een verdere toelichting op de beoordelingsrichtlijnen de Handleiding Duurzaamheidscriteria.

6. Achtergrond informatie

Kort overzicht wetgeving op plastic:

- Nederland: sinds 2016 zijn gratis plastic tassen niet meer toegestaan.
- EU: het Europees Parlement heeft ingestemd met een voorstel op producten van wegwerpplastic per 2021. Een eerder voorstel met een verbod op plastic tassen kwam er niet. In 2019 werd een voorstel gedaan voor het beperken van microplastics in producten.
- Canada: Canada wil wegwerpplastic vanaf 2021 verbieden. Dit voorstel wordt nog beoordeeld.³⁸
- China: de Chinese overheid heeft de distributie van eenmalige plastic zakjes in supermarkten en winkels verboden. Ook is het land gestopt met het kopen van plastic afval van de rest van de wereld.
- Australië: in Australië werd het gebruik van plastic zakjes al in 2011 verboden. Burgers worden aangemoedigd herbruikbare tassen mee te nemen bij het winkelen.
- Verenigd Koninkrijk: winkels rekenen 5 pence per plastic zakje.
- India: de regering heeft het gebruik van plastic tassen verboden. Ook is het streven dat er in 2022 geen wegwerpplastic meer is te vinden in het land³⁹.

Figure 3.4. Types of national policies on plastic bags, by continent

Source: Data independently collected by authors

(40)

38 https://www.rivm.nl/microplastics/europees-voorstel-voor-verbod-op-microplastics-in-producten?utm_source=Spike&utm_medium=email&utm_campaign=Microplastics

39 <https://www.nationalgeographic.com/environment/2018/07/ocean-plastic-pollution-solutions/> en https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/25496/singleUsePlastic_sustainability.pdf?isAllowed=y&sequence=1

40 https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/25496/singleUsePlastic_sustainability.pdf